

REKENKAMERCOMMISSIE
WESTLAND

JAARPLAN 2011

Rekenkamercommissie Westland

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Onderzoeksprogramma 2011
 - 2.1 Samenvatting onderzoeken 2011
 - 2.2 Jeugd- en jongerenbeleid
 - 2.3 Grondbeleid

Bijlage Overzicht van de onderzoeken in portefeuille

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarplan 2011 van de Rekenkamercommissie van de gemeente Westland (verder RKC), vastgesteld in haar vergadering van 6 december 2010.

Samenstelling RKC

Na een evaluatieperiode heeft de raad op 27 oktober 2009 een nieuwe Verordening Rekenkamercommissie Westland vastgesteld. Vervolgens heeft de RKC een nieuwe samenstelling gekregen.

De RKC is samengesteld uit drie externe leden en twee interne leden en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. Op 26 januari 2010 zijn de externe leden en op 14 april 2010 zijn de interne leden door de raad benoemd. De interne leden zijn benoemd voor een periode van twee jaar en de externe leden voor een periode van drie jaar. De externe leden kunnen door de raad, op voordracht van het presidium, één keer worden herbenoemd voor een periode van opnieuw drie jaar.

Om de continuïteit te waarborgen is in de Verordening bepaald dat bij de herbenoeming één van de drie externe leden aftreedt. In het Reglement van orde, vastgesteld door de RKC in haar vergadering van 7 juli 2010, is een rooster van aftreden opgenomen. Daarin is bepaald dat na de periode 2010 – 2013 in principe de voorzitter aftreedt, tenzij één van de andere leden zich niet beschikbaar stelt voor herbenoeming of anderszins tussentijds aftreedt.

De RKC bestaat uit:

Voorzitter	de heer drs. M.M.S. Mekel
Externe leden	mevrouw drs. L.J.M. van der Lans-Gossen EMIA RO de heer drs. M.A.I. Born EMIA
Interne leden	de heer mr. drs. M. Buitelaar de heer J.G.M. Witkamp
Ambtelijk secretaris	de heer D. van Vliet

Instrument van de gemeenteraad

De RKC onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. De RKC formuleert op basis van de feiten die zij in haar onderzoeken heeft geconstateerd, conclusies en aanbevelingen. Zij legt dit alles, inclusief een eventuele reactie van het college van B&W en nawoord van de RKC hierop, vast in de vorm van rapporten of brieven. Het is aan de raad om te besluiten al dan niet actie te ondernemen naar aanleiding van het onderzoek.

De RKC is een 'instrument' van de raad dat erop gericht is de raadsleden te ondersteunen bij hun kaderstellende en controlerende taak. Door de onafhankelijke positie van de RKC heeft zij een toegevoegde waarde naast de andere instrumenten van de raad om de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid te onderzoeken, zoals het onderzoeksrecht van de raad, het reguliere accountantsonderzoek, evaluatieonderzoeken en periodieke doorlichtingen.

Het jaarplan

In het jaarplan wordt beschreven welke onderwerpen het komende jaar in aanmerking komen voor een onderzoek. Onderzoeksvoorstellen kunnen afkomstig zijn van de raadsleden, het college van B&W, de burgers van Westland en van de RKC zelf. Ook is het mogelijk dat de raad een verzoek tot onderzoek richt aan de RKC. Het ambitieniveau van de RKC is per jaar twee grote onderzoeken uit te voeren en een onderzoeksbrief, naar aanleiding van een follow-up onderzoek, op te stellen.

Onderzoeken voor 2011

Na de startbijeenkomst in april jl. hebben de externe leden een kennismakingsronde gemaakt langs alle politieke partijen, die vertegenwoordigd zijn in de raad. Op basis van deze gesprekken heeft de RKC een groslijst van potentiële onderzoeksonderwerpen samengesteld. In het informatiefbeRaad van 21 september 2010 is deze groslijst besproken met de raad. Raadsleden werden in de gelegenheid gesteld om hun wensen en bedenkingen over de onderwerpen kenbaar te maken en konden tijdens deze vergadering een rangorde in voorkeur aangeven.

De top 4 onderzoeksonderwerpen zijn, in willekeurige volgorde:

1. Grote projecten
2. Grondbeleid
3. Jeugd- en jongerenbeleid
4. Burgerparticipatie

Welke onderzoeken in 2011 worden uitgevoerd, hangt samen met het budget en het ambitieniveau van de RKC. Voor 2011 heeft de RKC de beschikking over een budget van € 77.500. Na aftrek van de vergoeding voor de externe leden ad € 16.800 resteert een onderzoeksbudget van € 60.700.

Vaststelling van het jaarplan

In artikel 3.1 van het Reglement van Orde en artikel 11 van de Verordening op de Rekenkamercommissie gemeente Westland 2009 en volgende jaren staat vermeld dat de RKC de onderwerpen van onderzoek jaarlijks vóór 15 november als concept jaarplan aan de raad stuurt. De raad krijgt daarna de gelegenheid om wensen, adviezen en bedenkingen aan de RKC over te brengen en/of hierover uitleg te vragen.

De RKC stelt daaropvolgend, uiterlijk in de vergadering van januari, het jaarplan voor het komende jaar vast en zendt dit onverwijld ter kennisname aan de raad en het college van B&W. Het stuk wordt openbaar gemaakt via een persbericht en zal geplaatst worden op de website van de gemeente Westland (www.gemeentewestland.nl).

2 Onderzoeksprogramma 2011

2.1 Samenvatting onderzoeken 2011

Voor 2011 heeft de RKC Westland de volgende twee grote onderzoeken op haar programma staan:

1. Jeugd- en jongerenbeleid;
2. Grondbeleid.

Verder zal de RKC in 2011 follow-up onderzoek uitvoeren naar onderzoeken, die reeds door de vorige RKC zijn gedaan. Onderzocht zal worden of de aanbevelingen worden uitgevoerd. De mogelijke onderwerpen voor het follow-up onderzoek zijn:

1. het RKC-onderzoek naar een aantal aspecten van de programma-begroting 2006-2009 van de gemeente Westland (sturen op resultaat?);
2. het RKC-onderzoek naar de publieke dienstverlening in de gemeente Westland (dienstverlening over de drempel).

Toelichting

Tijdens de sessie met de raad op 21 september 2010 heeft de RKC het signaal gekregen onderzoek te doen naar 'grote projecten' met als casus gemeentehuis. Nadien heeft de raad op 5 oktober 2010 met algemene stemmen een motie aanvaard om een raadsonderzoek in te stellen naar de gang van zaken en gelopen processen rondom de stopgezette procedure voor de bouw van het nieuwe gemeentehuis. Deze motie heeft een vervolg gekregen met het raadsbesluit van 30 november 2010 betreffende het instellen van een voorbereidingscommissie. Nu de raad heeft gekozen voor een raadsonderzoek gemeentehuis, heeft de RKC besloten af te zien van een onderzoek naar 'grote projecten' met als casus gemeentehuis. 'Grote projecten' - maar dan met andere casussen - wordt overigens door de RKC nog steeds aangemerkt als een onderzoek dat in de toekomst mogelijk zal worden uitgevoerd. Dat geldt ook voor een onderzoek naar 'burgerparticipatie'.

2.2 Jeugd- en jongerenbeleid

Inhoud

Jeugd- en jongerenbeleid is een onderwerp dat actueel is, zowel landelijk als lokaal. Vroegtijdige schoolverlaters, integratie, jongerenoverlast, maatschappelijke participatie zijn thema's die het jeugdbeleid raken. De aandacht is dan gericht op jongeren die problemen hebben of veroorzaken en waarbij het verkeerd lijkt te gaan in hun ontwikkeling. De mogelijkheden voor ontwikkeling van de jeugd vormen een belangrijke basis voor de verdere kansen in de maatschappij. In de gemeente Westland heeft het jongerenwerk als doelstelling het ondersteunen van jongeren bij het volwassen worden, zodat zij als volwaardige burgers mee kunnen doen in de samenleving¹. Deze doelstelling past in de doelstelling van het gemeentelijk jeugd- en jongerenbeleid "het voorkomen van uitval". Het gaat voor het jongerenwerk om jongeren die hun weg niet weten te vinden naar reguliere activiteiten, om welke reden dan ook. Als de jongeren hun weg (her)vinden houdt de taak voor het jongerenwerk op. De gemeente ondersteunt algemene voorzieningen voor inwoners en bewaakt de kwaliteit ervan. Het jongerenwerk is één van de voorzieningen. Daarnaast regisseert de gemeente de jeugdketen. Zij zorgt ervoor dat het beleid sluitend is en tegemoet komt aan de vraag van de doelgroep. Een van de instrumenten die zij daarvoor tot haar beschikking heeft is een subsidiebeschikking. Een subsidieverstrekking vindt plaats op basis van producten en prestaties.

¹ Bron: Gemeente Westland: *Kaders Jongerenwerk, december 2007*

Probleemstelling

Het probleem dat wordt ervaren is dat de raad onvoldoende zicht heeft op het bereiken van de beoogde maatschappelijke effecten van het jeugd- en jongerenbeleid. De RKC wil beoordelen of de gemeente de gestelde doelen van het beleid door middel van het jongerenwerk realiseert en of daarbij een efficiënte werkwijze wordt gehanteerd. De probleemstelling luidt: "Biedt de gemeente Westland een passend aanbod van jongerenwerk en is de uitvoering doeltreffend en doelmatig?"

Doel van het onderzoek

Het onderzoek biedt de raad inzicht in de sturing op het jeugd- en jongerenbeleid. Het uiteindelijke doel van het onderzoek is om bij te dragen aan het verbeteren van de kaderstellende en controlerende rol van de raad. De gemeente staat aan de vooravond van het opstellen van een integraal jeugd-beleid, waar o.a. veiligheid, gezondheid en onderwijs onderdeel van zullen vormen.

Onderzoeksvragen:

Wat is het beleid? (opzet)

1. Wat houdt het Westlandse jeugd- en jongerenbeleid in en welke doelen zijn daarmee gediend?

Hoe is de uitvoering geregeld? (bestaan)

2. Is het aanbod van jongerenwerk afgestemd op de vraag?
3. Heeft de gemeente Westland gewaarborgd dat het jeugd- en jongerenbeleid doeltreffend en doelmatig wordt uitgevoerd?
4. Op welke wijze wordt de raad geïnformeerd? Ontvangt de raad sturingsinformatie?

Wat is het effect? (werking)

5. Worden de beoogde resultaten van het jongerenwerk door de gesubsidieerde instellingen gerealiseerd?

Selectiecriteria onderzoek

De RKC beoordeelt dit onderwerp als geschikt, omdat:

- er sprake is van actualiteit, zowel landelijk als lokaal;
- de informatie van belang is voor de kaderstellende en controlerende taak van de raad, daarom wil de RKC dit onderzoek afronden voor de begrotingsbehandeling 2012;
- gelet op de omvangrijke bezuinigingstaakstelling, waarvoor de gemeente zich gesteld ziet, er geen sprake mag zijn van beredeneerde twijfel omtrent doelmatigheid en doeltreffendheid van het onderzoeksonderwerp.

Planning

Start onderzoek: januari 2011
Eindrapport gereed: juni 2011.

2.3 Grondbeleid

Inhoud

Grondbeleid heeft als doel een bijdrage te leveren aan het realiseren van doelen op het gebied van ruimtelijke ordening, wonen, groen, verkeer en vervoer etc. De gemeente Westland koopt zelf, al dan niet in samenwerking met andere partijen gronden, doet iets met deze gronden (bouw- en woonrijp maken, soms mee bebouwen), om deze vervolgens weer te verkopen. Wat de gemeente met de gronden wil doen en wat ze daarmee wil bereiken, legt ze vast in grondexploitaties.

Deze grondexploitaties hebben een inhoudelijke kant (welke bijdrage wordt geleverd aan het realiseren van gemeentelijke doelen?) en een financiële kant (leveren de exploitaties de gewenste financiële resultaten op en worden de risico's voldoende beheerst?). De uitvoering van een grondexploitatie neemt meestal een aantal jaren in beslag en er zijn vaak diverse partijen met uiteenlopende belangen bij betrokken, wat gepaard gaat met soms behoorlijk ingewikkelde samenwerkingsovereenkomsten.

Het zit bij gebiedsontwikkelingen stevig tegen vanwege de (financiële) crisis. Bijna alle fracties uit de raad maken zich zorgen om de ontwikkelingen die met name spelen bij de Westlandse Zoom. Ook de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) maakt zich zorgen over de ernst van de verliezen die gemeenten lijden op hun grondexploitaties.²

Probleemstelling

De raad kan sturen op grondexploitaties door hiervoor kaders op te stellen. Het college van B&W voert het beleid uit overeenkomstig deze kaders en informeert de raad over het verloop van de uitvoering. De raad volgt de uitvoering, stelt zo nodig de kaders bij en neemt verantwoording af. De probleemstelling luidt: "Kan de raad met het grondbeleid voldoende sturen om de gewenste doelstellingen te realiseren en leveren de grondexploitaties de gewenste financiële resultaten op?" Nu dit een bijzonder aandachtspunt is van de gemeentelijke accountant gaat het onderzoek niet in op de vraag of de raad voldoende zicht heeft op de financiële risico's van de grondexploitaties. Gelet op de rol van de accountant in dezen richt het onderzoek zich ook niet op de rechtmatigheid van grondexploitaties.

Doel van het onderzoek

Het onderzoek biedt de raad inzicht in het Westlandse grondbeleid, vooral de uitvoering daarvan. Tevens wil de RKC een beeld krijgen hoe Westland er met zijn grondbezit voor staat. Het uiteindelijke doel van het onderzoek is om bij te dragen aan het verbeteren van de kaderstellende en controlerende rol van de raad. Het onderzoek kan worden gecombineerd met een onderzoek van de RKC naar de mate waarin de beoogde doelen van het **woonbeleid** zijn gerealiseerd.

² Bron: <http://www.binnenlandsbestuur.nl/Home/all/onderzoek-naar-verliezen-op-grondexploitatie.195324.lynkx>

Vraagstelling

Wat is het beleid ? (opzet)

1. Wat houdt het Westlandse grondbeleid in en welke doelen zijn daarmee gediend?

Hoe is de uitvoering geregeld? (bestaan)

2. Wie wordt geacht hier invulling aan te geven. Wat is de rol van de gemeente en/of projectontwikkelaar?
3. Worden gedurende het traject de uitgangspunten uit het grondbeleid vastgehouden. Zijn er afwegingsgronden om af te wijken? Hoe wordt daar inhoud aan gegeven? Is er een controlesysteem/verantwoordingsmechanisme?
4. Op welke wijze wordt de raad geïnformeerd? Ontvangt de raad sturingsinformatie?

Wat is het effect? (werking)

5. Hoe zit het met de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de verschillende grondexploitaties?

Selectiecriteria onderzoek

De RKC beoordeelt dit onderzoek als geschikt, omdat:

- er gelet op de economische situatie sprake is van actualiteit;
- er sprake is van een zeer substantieel financieel belang (en risico);
- de informatie van belang is voor de kaderstellende en controlerende taak van de raad;
- de uitkomsten van het onderzoek kunnen leiden tot concrete verbeteringen;
- er een groot bestuurlijke belang met het onderwerp is gemoeid.

Planning

Start onderzoek: april 2011
Eindrapport gereed: december 2011

Bijlage Overzicht van de onderzoeken in portefeuille *)

		ingebracht door:	Jaar van inbreng:
1	Grote projecten	raad	2010
2	Burgerparticipatie	raad	2010
3	Inhuur externen	raad	2010
4	Inkoop en aanbesteding	raad	2010
5	Woonbeleid	raad	2010

*) Bij het opstellen van het volgende onderzoekprogramma zal worden beoordeeld of de onderwerpen nog actueel zijn en op de groslijst blijven of eventueel in onderzoek zullen worden genomen.